

3. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В.Романенко, М.Г.Кравчук, В.М.Грінкевич та ін.; за ред.. О.В.Романенка. - К.: Здоров'я, 2005. – 372 с.
4. Medical biology: The study guide of the practical classes course. Edited by professor O.V. Romanenko. - Kyiv: Medicine, 2008. – 304 p.

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ПАРАЗИТОЛОГІЇ

Кравчук М.Г., Головченко О.В., Романенко О.В. (м. Київ)

Важливе місце у підготовці висококваліфікованого лікаря, фармацевта та медичного психолога належить природничим дисциплінам, що створюють основу для засвоєння знань необхідних для вирішення професійних задач у майбутньому. Однією з таких дисциплін є медична біологія, яка вивчається на першому курсі вищих навчальних медичних закладів IV рівня акредитації. Важливим розділом медичної біології є медична паразитологія, яка має створювати підґрунтя для засвоєння на клінічних кафедрах знань і навичок необхідних для діагностики, лікування та профілактики паразитарних захворювань. Особливо актуальним цей розділ є для іноземних студентів, які прибувають з країн, де паразитарні хвороби залишаються дуже поширеними, що обумовлює вивчення процесів їх розповсюдження і перебігу.

З метою оптимізації організації проведення занять з медичної біології на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця створені посібники для практичних занять українською та англійською мовами [4,5]. Матеріал кожної теми практичного заняття у посібнику структурований і викладений у такій послідовності: 1) науково-методичне обґрунтування теми, що спрямовує студента на розвиток мотивації та пізнавального інтересу до проблеми; 2) чітко сформульована мета теми та перелік необхідних для оволодіння знань і вмінь, що налаштовує студента на кінцевий результат, який має бути досягнутий у процесі опанування теми; 3) опис виконання практичної роботи, який супроводжується ілюстраціями у вигляді рисунків, схем, мікрофотографій. Такі ілюстрації дозволяють візуалізувати досліджувані об'єкти, диференціювати їх елементи, визначати та узагальнювати характерні для них ознаки, полегшують розуміння взаємозв'язків між певними елементами біологічних об'єктів, формування цілісного уявлення про предмет вивчення. Особливо слід звернути увагу на наявність у посібнику ілюстрацій циклів розвитку паразитів, розумінню та засвоєнню яких студентами є вкрай важливим у зв'язку з вивченням на старших курсах клінічних аспектів інвазійних хвороб. Одним із засобів концентрації уваги студента на окремих, найбільш важливих елементах практичного заняття є розміщення у завданні вказівних акцентів, зокрема: «знайдіть на рисунку», «відшукайте у полі зору мікроскопа», «замалюйте», «позначте на малюнку», «поясніть», «зверніть увагу», «дайте відповідь на питання», «заповніть таблицю». Заповнення таблиць з порівняльними характеристиками паразитичних організмів дає можливість викладачеві акцентувати увагу студентів на особливостях паразитів людини, наприклад, локалізацію різних видів лейшманій, заходах профілактики різних трипаносомозів, філяріатозів, шистосомозів та інших паразитарних захворювань; 4) ситуаційні задачі з медичної паразитології, в яких моделюються обставини взаємодії лікаря і пацієнта, як при постановці діагнозу, так і при виборі способу лікування, і є дієвим інструментом для з'ясування рівня засвоєння навчального матеріалу та готовності його практичного використання студентом; 5) запитання та тестові завдання з множинним вибором, які дають можливість студенту перевірити повноту засвоєних ним знань та спонукають додатково звернутися до вивченого матеріалу; 6) навчальні вправи для інтеграції знань, набутих під час самостійного опанування матеріалом та протягом практичних занять. В кінці кожного розділу посібника наводяться тестові завдання ситуативного характеру з однією правиль-

ною відповіддю серед п'яти запропонованих. Окрема увага у посібниках приділяється біоетичним аспектам вирішення паразитологічних проблем [3] та формуванню екологічної культури майбутніх лікарів, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтується на ставленні до природи як унікальної цінності [2].

Для підготовки студентів-медиків до самостійної роботи, як майбутніх фахівців, [1, с.17] важливого значення набувають такі форми роботи студентів як виконання індивідуальних тематичних завдань, наприклад робота студента у науковому гуртку кафедри, та самостійна робота по засвоєнню частини навчального матеріалу, що не виноситься у лекційний курс та на практичні заняття. До важливих функцій індивідуальних тематичних завдань можна віднести збільшення мотивації студентів до поглиблення знань, формування вміння пошуку необхідної наукової літератури, викладення своєї думки, в процесі дискусії з таєї чи іншої наукової проблеми.

Дуже важливим є стандартизований контроль рівня засвоєння навчального матеріалу, зокрема, впровадження та структуровані завдання для письмового виконання, які спрямовані на визначення правильності і послідовності дії студента-медика в модельних ситуаціях.

В Україні для уніфікованого контролю за якістю підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я впроваджено ліцензійні інтегровані іспити з природничо-наукових дисциплін «Крок – 1. Загально-лікарська підготовка» та «Крок-1. Стоматологія» Для вдосконалення підготовки до цих іспитів у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця видано друком українською, російською та англійською мовами збірники тестових завдань. Вони містять тестові завдання з біології; анатомії людини; гістології, цитології та ембріології; нормальної фізіології; біологічної хімії; патологічної анатомії; мікробіології, вірусології та імунології; фармакології та медичної рецептури і широко використовуються для забезпечення навчального процесу з відповідних дисциплін, у тому числі при вивченні медичної паразитології як її розділу медичної біології. При цьому запропоновані увазі студентів тестові завдання мають тільки одну правильну або найкращу відповідь, яку слід вибрати серед наведених. Окремо представлені коди правильних відповідей дозволяють студентів самостійно контролювати ефективність своєї роботи з тестовими завданнями. Це підвищує мотивацію студентів до більш ефективного засвоєння ними навчального матеріалу та успішного складання ліцензійного інтегрованого іспиту „Крок-1”.

Література

1. Бавикіна Н.Ю. Самостійна робота студентів як умова ефективності навчального процесу у ВНЗ / Н.Ю.Бавикіна, О.П.Савченко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2009.-№1. – С.17-21.
2. Головченко О.В., Касянчук О.В. Розвиток екологічного мислення студентів у процесі вивчення медичної біології // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [«Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі». XVII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ] (Полтава, 27-28 травня 2010 р.) / Полтава, нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка / За аг. Ред.. проф.. М.В.Гриньової.-Полтава: Астроя, 2010.- С. 270-271.
3. Москаленко В.Ф. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми / В.Ф.Москаленко, М.В.Попов.-Вінниця, 2005.-218 с.
4. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В.Романенко, М.Г.Кравчук, В.М.Грінкевич та ін.; за ред.. О.В.Романенка.-К.: Здоров'я, 2005.-372 с.
5. Medical biology: The study guide of the practical classes course / O.V. Romanenko, O.V. Golovchenko, M.G. Kravchuk, V.M. Grinkevych; Edited by O.V. Romanenko. – K.: Medicine, 2008. – 304 p.